1617 Danish silver mark was found on the E edge of Pakašavas village (Fig. 4). In all, 29 metal artefacts (coins, seals, rings, and fittings), 8 flint finds, and 25 sherds of hand-built and thrown-partly thrown vessels were discovered.

VU identified 8 find spots from various periods, including the remains of Stone Age settlements in Cibiliekai and Kalesninkai villages and traces of unenclosed Iron Age settlements in Cibiliekai and Ūdrija villages. The field survey identified 8 sunken objects and yielded 166 archaeological finds.

KU discovered a pit with brushed pottery in Maštalieriai (Fig. 5), the remains of another 2 unenclosed settlements in Skituriai (Figs. 6–7), and sunken structures from various ages in Vytautiškė. It also retrieved 18 archaeological finds.

KVP, in addition to 6 separate investigation sites, identified the remains of 5 unenclosed Iron Age settlements in Dzūkai, Kirsnelė, Mikniškiai, and Vingrėnai villages, retrieving a considerable quantity of hand-built potsherds. It also excavated 4 pits and 11 postholes in Vingrėnai settlements. The field survey yielded 17 special finds, mostly coins and small metal items.

Emilijus Petukauskas

Archeologiniai radiniai iš MINK sąskrydžių vietų 2015–2022 m.

Mėgėjiškas metalo ieškiklių (detektorių) naudojimas Lietuvoje prasidėjo atkūrus nepriklausomybę. Dėl didelės įrangos kainos ir ribotų įsigijimo galimybių jų buvo nedaug. Atsiradus didesnei šių prietaisų įvairovei ir jiems tapus prieinamiems dėl santykinai nedidelės kainos, nuo 2014–2016 m. metalo detektorių vartotojų daugėja kasmet. Šiuo metu, įvairiais skaičiavimais, detektorių vartotojų yra daugiau nei 10 000.

Daugėjant asmenų, besidominčių paieškomis, atsirado poreikis juos suburti, šviesti ir skatinti būti atsakingus. Todėl asociacija „Metalo ieškiklių naudotojų klubas“ (MINK) nuo 2015 m. organizuoja pramoginius-informacinius renginius (sąskrydžius). Visų sąskrydžių metu naudojant metalo detektorius ieškoma organizatorių iš anksto paslėptų žetonų, organizuojamos įvairios rungtys. Pirmieji sąskrydžiai buvo labiau mėgėjiški, nedidelės apimties, labiau orientuoti į bendraminčių bendravimą, jų švietimą, atsakingo pomėgio propagavimą. Sąskrydžių metu jo dalyvius visuomet informuojame apie paieškų metu rastų radinių perdavimą artimiausiam KPD skyriui. Renginiai vyksta vietose, neturinčiose kokių nors apsaugos ribojimų ir iš kurių nėra rasta archeologinių radinių.

Nuo 2019 m. prie organizavimo darbų prisidėjus IĮ „Tesora“, padidėjo renginio apimtys, kasmet gausėjo dalyvių. Į renginius kviečiami KPD darbuotojai, atvyksta archeologai. Archeologų pagalba renginių metu yra labai vertinga identifikuojant ir datuojant sąskrydžių dalyvių pristatomus atsitiktinius radinius. Noras gauti informaciją apie rastus daiktus tiesiogiai iš specialistų skatina renginio dalyvius pristatyti radinius organizatoriams. Per visą asociacijos gyvavimo laikotarpį iki 2023 m. buvo suorganizuoti 8 sąskrydžiai (1 lentelė). 2021 m. dėl COVID-19 pandemijos sąskrydis neorganizuotas.

Sąskrydis Medvėgalio aplinkoje 2017 m. buvo sudėtinė jo tyrinėjimų dalis, tad čia žetonai nebuvo slepiami. Jo metu surasti registruoti radiniai paskelbti (Zabiela G. Medvėgalio archeologinio komplekso tyrimų duomenys, *Medvėgalio archeologinio komplekso naujausių tyrimų duomenys*. Klaipėda, 2020, p. 102–108, 182–189).

Metai	Vieta	Renginio plotas ha	Dalyvių skaičius	Archeologinių radinių skaičius	Radiniai perduoti
2015 06-27–28	Sargeliai, Raseinių r., Pagojukų sen.	3,2	52	40	KPD Vilniaus skyrius
2016 07 02–03	Bagniškė, Kauno r., Garliavos apylinkių sen.	5	76	nerasta	–
2017 10 28	Medvėgalis, Šilalės r., Laukuvos sen.	15	88	99	ŠSM
2018 08 04–05	Stumbriškis, Rokiškio r., Kazliškio sen.	6,6	120	nerasta	–
2019 08 03–04	Rukuižos, Jonavos r. Bukonių sen.	77	520	71	KPD Kauno skyrius
2020 08 15–16	Patamulšėlis, Kauno r. Rokų sen.	50	460	27	KPD Kauno skyrius
2022 08 13–14	Aleksandriškis, Lyviškiai, Žeguniai, Kėdainių r. Šėtos sen.	114	670	134	KPD Kauno skyrius

1 lentelė. MINK sąskrydžių metu aptikti archeologiniai radiniai

Table 1. Archaeological finds discovered during the MINK rally: 1 – year, 2 – location, 3 – event area, ha, 4 – no. of participants, 5 – no. of archaeological finds, 6 – finds handed over.

1 pav. 2022 m. sąskrydžio dalyviai prieš varžybas. MINK nuotr.

Fig. 1. The 2022 rally participants before the hunt.

2022 m. sąskrydis vyko lygiuose melioruotose dirbamuose laukuose kanalizuoto Juodupio kairiajame krante. Tarp dalyvių buvo svečių iš Latvijos ir Lenkijos (1–2 pav.). Tarp surastų 134 radinių, galbūt turinčių archeologinę, istorinę, kultūrinę vertę (galutinai jie įvertinti bus KPD radinius perduodant į KMM), dalis buvo neabejotinai archeologiniai. Tai bronzinio kirvio dalis (ašmenys), pentinis siauraašmenis kirvis, papuošalai (segės ir jų dalys, smeigtukų dalys, žiedai, kryželiai, žvangučiai), verpstukai, adatinė ir kitokie metaliniai radiniai (3–5 pav.)

2 pav. 2022 m. sąskrydžio dalyviai varžybų metu. MINK nuotr.

Fig. 2. 2022 rally participants during the hunt.

3 pav. Bronzos amžiaus kirvelio ašmenys. MINK nuotr.

Fig. 3. The Bronze Age axe blade.

4 pav. Žalvariniai dirbiniai: 1 – apvali lieta segė; 2 – adatinė; 3 – žiedinė segė; 4, 7 – pasaginių segių aguoniniais galais fragmentai; 5 – žvangutis; 6 – miniatiūrinė pasaginė segė grybo formos galvutėmis; 8 – žiedinė segė; 9 – apvali skardinė segė. MINK nuotr.

Fig. 4. Bronze artefacts: 1 – a round cast brooch, 2 – a needle case, 3 – an annular brooch, 4, 7 – fragments of penannular brooches with poppyhead terminals, 5 – a small crotal, 6 – a miniature penannular brooch with knobbed terminals, 8 – an annular brooch, 9 – a round sheet metal brooch.

5 pav. Surasti archeologiniai radiniai: 1, 3, 8 – pasaginės segės aguoniniais galais; 2 – geležinis pentinis siauraašmenis kirvis; 4 – apvali lieta segė; 5 – miniatiūrinė pasaginė segė grybo formos galvutėmis; 6 – žiedinė segė rantytu lankeliu; 7 – pasaginė segė storėjančiais galais; 9 – kryžinio smeigtuko galvutė. MINK nuotr.

Fig. 5. Discovered archaeological finds: 1, 3, 8 – penannular brooches with poppyhead terminals, 2 – a narrow-bladed iron axe, 4 – a round cast brooch, 5 – a miniature penannular brooch with knobbed terminals, 6 – an annular brooch with a ribbed frame, 7 – a penannular brooch with thickened terminals, 9 – the head of a cruciform pin.

(2 lentelė). Radiniai gana tolygiai pasklidę visoje varžyboms naudotoje teritorijoje. Didesnė jų koncentracija matoma tik Žegunių kaimo laukuose (6 pav.), bet jokių galimo archeologinio objekto požymių nepastebėta, radiniai rasti tolokai vienas nuo kito. Greičiausiai tai bus žemės dirbimo darbų metu sunaikintos viduramžių kaimavietės palikimas. Taip pat buvo surasta „pavojingų“ radinių – nesprogusi minosvaidžio mina, sprogmenų, šaudmenų

2 lentelė. 2022 m. sąskrydžio metu aptikti archeologiniai radiniai

Table 2. Archaeological finds discovered during the 2022 rally: 1 – row no., 2 – find, 3 – no. of finds.

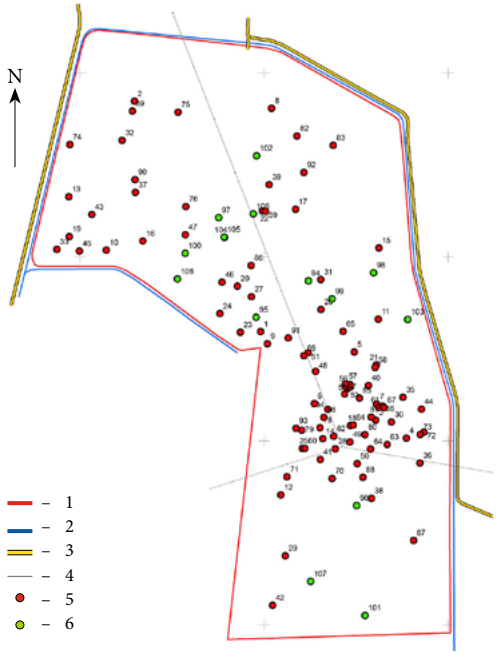

6 pav. Galbūt archeologinę, istorinę ar kultūrinę vertę turinčių radinių išsidėstymas (numeriai rodo registruotus radinius): 1 – renginio teritorija; 2 – upeliai, kanalai; 3 – keliai su danga; 4 – elektros linija; 5 – 2022 m. rasti nekoordinuoti radiniai; 6 – 2022 m. rasti koordinuoti radiniai. E. Petukausko brėž.

Fig. 6. The incidence of finds with a possible archaeological, historical, or cultural value (numbers indicate registered finds): 1 – the event's grounds, 2 – streams, channels, 3 – surfaced roads, 4 – power line, 5 – 2022 finds with no coordinates, 6 – 2022 finds with coordinates.

Eiės. Nr.	Radinys	Kiekis vienetais
1	Segės ir jų dalys	41
2	Monetos (įvairaus laikmečio)	7
3	Kryželiai ir jų dalys	5
4	Žiedai ir jų dalys	7
5	Sagos	3
6	Verpstukai	6
7	Pentinis siauraašmenis kirvis	1
8	Žvangučiai	3
9	Adatinė	1
10	Kiti radiniai	50

dalys ir jų liekanos. Apie tai buvo informuota policija, o atvykę išminuotojai sprogmenis sunaikino.

Archaeological finds from the MINK rally sites

Since 2015, MINK (Lithuanian Detectorists Association) has organised recreational-informational events (rallies), which feature various contests involving a hunt for previously hidden objects. By 2023, 8 rallies had been held (Table 1). Even though they are organised at places with no known cultural heritage, they uncover artefacts with an archaeological or other cultural value, items that are handed over to the KPD after the event. The 2022 rally in Kėdainiai District, central Lithuania (Figs. 1–2), discovered and registered (Fig. 6) 134 diverse finds, including a Bronze Age axe blade (Fig. 3) and Iron Age – medieval ornaments and other artefacts (Figs. 4–5) (Table 2).

Egidijus Šatavičius

Nauji pilkapynai rytinėje ir pietinėje Lietuvos dalyse

2018–2022 m. autoriaus asmenine iniciatyva analizuojant senus Lietuvos žemėlapius, LiDAR duomenis ir lankantis įvairiose Rytų ir Pietų Lietuvos vietovėse buvo surasta apie 50 naujų pilkapynų ir pavienių pilkapių, kurių dalies aprašymai jau buvo pateikti ankstesniame leidinyje (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 570–591; *ATL 2018 metais*, 2019, p. 518–543). Šiame straipsnyje skelbiami aprašymai 12 kitų naujai identifikuotų pilkapynų ar pavienių pilkapių, kuriuos siūloma įtraukti į KVR.

Varėnos rajono miškuose, į PR nuo Matuizų, surastas naujas pilkapynas ir keletas pilkapių šalia jau žinomo pilkapyno. **Jurgiškių pilkapynas I** (Varėnos r., Matuizų sen.) yra 3,53 km į PV nuo Pasgrindos upelio pralaidos kelyje Krūminiai–Paversekis, 2,5 km į PR nuo Kaštonų ir Liepų gatvių sankryžos Jurgiškių kaime, 1,97 km į R nuo Barono upelio pralaidos iš Jurgiškių tvenkinio, 860 m į ŠR nuo žvyrkelio Voriškės–Pasgrinda, Jurgiškių (Žagarių) miško 33 kvartalo centro P pusėje ir ties sankirta su 39 kvartalu (Valkininkų urėdija). Pilkapynas yra Eišiškių (Ašmenos) plynaukštės ŠV pakraštyje, palaipsniui žemėjančiame link senojo lateralinio senslėnio Vilnius–Berlynas. Pilkapiai supilti PV–ŠR ir ŠV–PR kryptimis aukštėjančioje smėlingoje lygumoje, susiformavusioje plačiai išsilenkusių ir keteromis susijungusių parabolinių kopų uodegoje. Vietovės paviršius nežymiai banguotas (Š pusėje yra iki 2 m gylio sekli loma), vietomis pažeistas miško darbų metu ir kvartalinės linijos.

Dabar saugomą pilkapyną (UK 3669) sudaro apie 30 sampilų, kurie vienas nuo kito nutolę per 2–28 m. Pilkapių sampilų skersmuo siekia nuo 6 iki 12 m, o aukštis varijuoja 0,3–1,5 m ribose. Saugoma pilkapyno teritorija apibrėžta neteisingai: jos PV kraštinė kerta 4 pilkapius (saugomoje teritorijoje atsiduria ne visas sampilas), o ŠR pravesta smarkiai per toli nuo pilkapių. Pilkapyno Š dalyje surasti dar 6 nauji sampilai, neįtraukti į saugomą teritoriją (1 pav.). Visi naujai identifikuoti pilkapiai yra miško kvartalo 33 centrinėje dalyje. Jie stipriai sulėkštėję, su duobėmis papėdėse, suarti sodinant mišką (2, 4–6). *Pilkapio 1* (6013118, 549715) skersmuo 9,5–10 m, aukštis 0,4–0,5 m. *Pilkapis 2* yra 7–8 m į PR nuo pilkapio 1. Jo skersmuo 10 m, aukštis 0,4–0,6 m (2 pav.). *Pilkapis 3* yra 3 m į ŠR nuo pilkapio 2. Jo skersmuo 9 m, aukštis 0,4–0,6 m. Pilkapio P pusė apardyta arimo ir buvusio keliuko. *Pilkapis 4* yra 25 m į PR nuo pilkapio 3. Jo skersmuo apie 8 m, aukštis 0,5–0,6 m. *Pilkapis 5* yra 14 m į R–